

Komentarji

in farizeji, ki hočejo
križati NRA"

John S. Johnson, po domače
John Johnson, glava NRA, ki
je bil po vseh ameriških
kot eksplozivni Johnson,
ki križi in zmerja, je pred
dnevi govoril pred kato-
liškimi visokoolci v Washing-

imel pred seboj katoli-

študente, je govoril v reli-
gijskih simbolih. Primerjal je
in ostale veje "novega
in prihodom krščanstva,
naletelo na zapreke in bo-

Krist, začetnik krščanstva,
ki hude nasprotnike v ju-
žnih pisarnih in farizejih,
vpil "Križaj ga!" Tako

in farizeji so tudi na-
križi NRA, katero bi radi

ko je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

je bilo lepo povedano.

je bilo povedano in —

je govoril general in
John Johnson in katoliški stu-
so mu gotovo pookali.

POVRŠINA SUŠE SE RAZŠIRILA NA 21 DRŽAV

Mesec maj najbolj vroč in
suh na srednjem zapadu v
zgodovini vremenskega biro-
ja. Suša zmešala račune vla-
di, ki je suspendirala določbe
AAA

Chicago, 3. jun.—Danes je dež
prvih v dveh mesecih namočil
več držav na srednjem in sever-
nem zapadu. Nebraska je dobila
dva palca dežja in veliki nalivi
so bili tudi v Severni Dakoti.
Deževalo je tudi v severnem
Illinoisu in Minnesoti.

Chicago.—Deset oseb je umrlo
v Chicago zadnji četrtek in
petek zaradi silne vročine. Le-
tošnji 1. junij je tudi posekal
vse rekorde v zgodovini vremens-
kega biroja, ko je temperatura
narasla na 102 F. V mestu se
je pojavilo pomanjkanje vode, ko
je silna suša znižala vodni tlak.

Širijo se tudi preteči glasovi, da
bo zmanjkalo živil, posebno zele-
njave. Farmarji po deželi opu-
ščajo delo na polju, ker se ne
izplača več; živino, ki trpi žejo
in glad, streljajo v vedno večjem
številu.

Chicago.—Letošnji maj, ki je
bil pravkar zaključen, je dose-
gel rekord v vročini in suši v
vseh zgodovini vremenskega biro-
ja v Chicago, to je v dobi 60
let. Zadnji dan maja, četrtek,
je toploter oficijelno kazal 98
stopinj Fahrenheita, toda neofi-
cialna temperatura v mnogih
krajih mesta je bila 100 do 105
stopinj.

Se huje je bilo v drugih me-
stih srednjega in severnega za-
pada. V Iowi je bil rekord 111
stopinj, Južni Dakoti 110, Min-
neapolis 106 in po Wisconsinu
107.

Letošnji mesec maj je imel
28 solčnih, vročih dni in od teh
je bilo sedem dni s temperaturo
nad 90. V čikaški okolici je de-
ževalo le dvakrat ves mesec in
vsa padavina dežja znaša 67 sto-
tink palca, kar je rekord za vso
zgodovino vremenskega biroja.

Normalna padavina v tem času
je čez tri palce. Povprečna dnev-
na temperatura je bila 77 sto-
pinj.

Obseg katastrofalne suše, ki
je uničila skoro dve tretjini
vsega pomladanskega pridelka
na srednjem zapadu, je zadnje
dni narasel na 21 držav. Suša
je dosegla ves severni zapad in
uključene so tudi države Skal-
nih gora na zapadu.

Najbolj trpi živina, ki nima
nič paše ne vode. Na tisoče glav
goveje živine in prašičev je že
pockrhalo. Farmarji so vrgli na
trg ogromno množstvo goveje ži-
vine in prašičev in klavnice v
Chicago, St. Louis in Omaha so
prenapolnjene, valed česar je
padla cena zlasti prašičem. Fe-
deralna vlada je prisilila pri-
zadetim farmarjem na pomoč in
1. junija je začela kupovati ži-
vino, katero bo deloma uničila in
deloma oddala relifni admini-
straciji.

Na drugi strani narašča cena
koruzi in pšenici; cena pšenice
je narasla na dolar bušel. V
Chicago se je podražilo mleko 1.
junija za cent pri kvortu.

Washington, D. C. — AAA
(Agriculture Adjustment Admi-
nistration), ki plačuje far-
marjem nagrado, če ne sejejo
pšenice in koruze, je 1. junija
suspendirala svoje določbe in
dovolila farmarjem, ki so priza-
diti od suše, da lahko sejejo ko-
likor hočejo v svrhu klaje za ži-
vino.

Liga bo preiskala vojno v južni
Ameriki

Zeneva, 2. jun.—Bolivija je
apelirala na Ligo narodov, naj
interveniira v njeni vojni s Pa-
ragvajem na temelju 15. člena
Ligine ustave. Svet Lige se je
odzval inoo poslal komisijo v
južno Ameriko.

Amerika ne bo od- pustila dolgov Evropi

Roosevelt pokaral one evropske
vlade, ki imajo dovolj denarja
za oboroževanje, a nočejo pla-
čevati obveznosti

Washington, D. C., 2. jun.—
Predsednik Roosevelt je včeraj
s posebno poslanico informiral
kongres, kako stoji zadeva voj-
nih posojil v Evropi. Roosevelt
je poročal, da evropski vojni dol-
govi Združenim državam danes
znašajo z obrestmi vred 12 mil-
jard in 350 milijonov dolarjev
in Rooseveltovo stališče je, da
mora biti ta vsota plačana ali pa
morajo dolžne države navesti
upravičen vzrok, zakaj ne more-
jo plačati.

Roosevelt je izrazil zadevo
dolgov v pravem momentu, ko
je v teku razorožitvena konfe-
renca v Ženevi. Sledeči odata-
vek v Rooseveltovi poslanici je
zanimiv:

"Ljudstva dolžnih držav naj
si zapomnijo, da bo ameriško
ljudstvo prav gotovo znalo razlo-
čevati med onimi dolžniki, ki res
ne morejo plačati svojih obvez-
nosti in pa onimi, ki trošijo
ogromne vsote svojega imetja v
neproduktivne, nacionalistične
namene."

Z drugimi besedami je Roose-
velt ošvrknil one evropske dr-
žave, ki imajo dovolj denarja za
oboroževanje do zob, nimajo pa
niti enega dolarja za odplačevan-
je svojih dolgov.

Kongres je soglasno odobril
predsednikovo stališče.

Tri jeklarske firme odbile zahtevo unije

Izjavile so, da ne bodo pristale
na kolektivno pogajanje pod
nobenim pogojem

Youngstown, O. — Uradniki
treh velikih jeklarskih kompa-
nij so te dni naznanili, da ne
bodo priznali unije Amalgam-
ated Association of Iron, Steel
& Tinplate Workers.

"Priznanje," se glasi izjava
Republic Steel korporacije, "bi
pomenilo 'zaprto delavnico' in
za to ne bomo nikdar pristali."

Slične odgovore sta dali tudi
Youngstown Sheet & Tube Co.
in Carnegie Steel Co. delegaciji
unije jeklarskih delavcev, ki se
na to ne bomo nikdar pristali."

V izjavi je dalje rečeno, da so
kompanije pripravljene poga-
jati se z grupami delavcev kot
takimi kakor doslej, toda o pri-
znanju "zunanje" unije ne mo-
re biti nobenega govora.

Ta odgovor kaže, da bo jek-
larski trust vodil odločen boj
proti vsem poskusom organizi-
ranja delavcev v pristnih uni-
jah, kar pomeni, da je splošna
stavka v jeklarski industriji, s
katero je zagrozila unija, ne-
izogibna.

Razorožitvena konferenca počasi crka

Zeneva, 2. jun.—Prihodnja se-
ja generalne komisije razorožit-
vene konference je bila včeraj
spet odložena na prihodnjo sre-
do. Spor med Francijo in An-
glijo še ni poravnani in John Si-
mon, angleški zunanji minister,
je včeraj odpotoval domov. Jas-
no je, da konferenca se zdaj rabi
samo še za organiziranje blokov
in militarističnih alijanc.

17 milijonov mark za obrambo Berlina

Berlin. — Nacijska admini-
stracija nemškega glavnega me-
sta je odobrila apropriacijo 8-
500,000 mark za konstrukcijo
pred plinom varnih kleti in pod-
zemskih prostorov, federalna
administracija pa bo v isto svr-
ho izdala nadaljnjih devet mili-
jonov mark.

Snežen vihar v Butteju, Mont.

Butte, Mont., 1. jun.—Danes
je bil tu silen snežen vihar, ki
je naredil veliko škodo na vrto-
vih.

JEKLARSKI DE- LAVCI IMAJO DO- VOLJ MANEVROV

Stavka bo odvrnjena le, če mag-
nati priznajo unijo in pristane-
jo na kolektivno pogajanje

Washington. — (FP) — Jek-
larski delavci imajo dovolj ob-
ljub in manevrov s strani vlade
ali pa podjetnikov. Zdej odlo-
no zahtevajo priznanje unije in
kolektivno pogodbo. Če tega ne
dobe do 10. junija, bo izdan okli-
ca generalno stavko v jeklarski
industriji, za posledice pa bo od-
govorna vlada s podjetniki vred.

S to zahtevo je te dni prišla
v Washington deputacija jeklar-
ske unije. Zadevo je položila
pred vladni delavski odbor s su-
gestijo, naj predsednik Roose-
velt pokliče na skupno konferen-
co zastopnike Iron and Steel In-
stitute, organizacije vseh jeklar-
skih družb.

"Nas ne bodo več porivali iz
kota v kot," je po sestanku z
delavskim odborom rekel W. J.
Forbeck, predsednik 1. distrikta
(zapadna Pennsilvanija) in
predsednik krajevne unije v Mc-
Keesportu. "Obljub in sladkih
besed nam je dovolj. Če hoče
administracija preprečiti ene
največjih stavk, tedaj naj pokli-
če na konferenco voditelje indu-
strije v svrhu pogajanj za skle-
nitve kolektivne pogodbe."

"Na enforsiranje delavake
sekcije zakona NIRA smo čakali
eno leto. Jeklarski delavci niso
do zdaj dobili niti trohice od pravi-
lnika."

W. J. Spang iz Duquesna pa
je dostavil, da se nič ne čudi, če
zvezni sodnik v Wilmingtonu,
Del., ni postregel zvezni vladi z
injunkcijo proti Weirton Steel
kompaniji. "Saj imamo tudi
mi prošnjo pri delavskem odbo-
ru za tovarniške volitve že od 20.
marca, a ni še nobene akcije do
danes. Delavci v Weirtonu in
Duquesnu so že zdavnaj opustili
upanje, da bodo dobili priznanje
unije na krožniku. Za to se bō-
mo morali boriti."

Clarence Irwin iz Youngstown-
a je pa rekel, da je stavka v
Toledu z vsemi nemiri vred ko-
maj "piknik" v primeri z napo-
vedano jeklarsko stavko. "Jek-
larski delavci so čakali na to pri-
loko 15 let in sedaj se bliža tre-
nutek boja. In boj bo vroč."

S temi tremi zastopniki "rank
and filerjev" so bili tudi urad-
niki mednarodne unije jeklar-
skih delavcev.

Pri tem je treba dostaviti, da
je kapitalistično časopisje šele
zdej pričelo poročati o bližajoči
se stavki v jeklarski industriji.
Unija je sprejela ta sklep na
svoji zadnji konvenciji v aprilu,
ampak takrat to ni bila—novica.

Dva goriška duhovna kon- finirana za pol let

Profesor Mušica in kanonik Ru-
tar obsojena zaradi antifa-
šizma

Trst, Italija, 2. jun.—Kanonik
Rutar in profesor Karl Mušica
iz Gorice sta bila 31. maja obso-
jena na pet let konfinacije (iz-
gona). Obtožena sta bila, da
sta zastopavljala italijanske bo-
goslovce v sementišču v Gorici in
da sta bila aktivna v propagan-
di proti fašizmu.

V to afero je zapleten tudi
tržaški škof Fogar, toda njega
še niso aretirali.

Plebiscit v Posarju bo v januarju

Zeneva, 2. jun.—Francija in
Nemčija sta se zedinili, da se
plebiscit v nemški dolini Saar
na temelju versajske mirovne
pogodbe vrši 13. januarja 1935.
Plebiscit ima odločiti, če se Po-
sarje vrne Nemčiji ali ostane
pod Francijo ali pride pod upra-
vo Lige narodov. Posebna nev-
tralna komisija Lige narodov bo
vodila volitve.

Generalna stavka tekstil- nih delavcev preklicana

Vladni posredovalci prisilili delavce h kompromisu. Tekstilni delavci dobe "zadoščenje" šele po preiskavi. Zdej se vrši koncentriran pritisk na jeklarske delavce, da še oni odstopijo od stavke. Boj v Toledu končan

Trgovaška zbornica je po- novno v ofenzivi

Predelanemu Wagnerjevemu
predlogu nasprotuje "iz prin-
cipa in taktičnega stališča"

Washington. — (FP) — Tr-
govcem z delavsko paro — ka-
pitalistom — ni po godu niti
predelani Wagnerjev predlog
za kreiranje novega delavkega
odбора, čeprav so mu populili
precej zob. Dasi priznavajo,
da je "boljši" od originalnega,
mu še vedno nasprotujejo.

To sta povedala administra-
ciji in deželi predsednik Ameri-
ške trgovske zbornice kapitalist
Harriman in njegov pravni svet-
ovalec in veliki duhoven open-
šarparjev James A. Emery. Proti
osnutku sta objavila izjavo, v
kateri pravita, da je ameriški
velebiznis" v principu in s tak-
tičnega stališča" proti takim za-
konom. V predlogu vidita le
sredstvo za nove "delavske ne-
mire". Zakon bi bil le bezanje
v sršenovo gnezdo, ker bi dajal
potuho "agitatorjem".

Proti originalnemu načrtu
podjetniki niso navajali "načel-
nega nasprotstva". Takrat so
grmeli proti njemu le, ker je
prepovedoval kompanijske uni-
je. Ta točka je bila črtana in
populjenih je bilo tudi nekaj
"kočnikov, ampak podjetnikov še
vedno ne zadovoljuje. Od zad-
njega zaslusanja v aprilu so se-
daj toliko napredovali v naspro-
tovanju, da mu "načelno" na-
sprotujejo.

V tem času so namreč prišli
do večjega poguma in so zopet
odprto pričeli paradirati s svo-
jim burbonstvom. V osnutku
vidijo, da bi sem pa tam delav-
cem mogoče res pomagal do or-
ganizacije, namreč če postane
zakon. In proti organizaciji
delavstva so načelno od vsega
začetka kapitalizma.

Ni pa nič tako radikalnega ali
nevarnega v tem osnutku. Po
stremljenju in sestavi je sličen
železničarskemu zakonu za iz-
ravnavanje sporov. In med
tem ko temu zakonu niso na-
sprotovali železničarski magna-
ti, ampak ga v principu sprejeli,
gledajo kapitalistični Burbonci
s svojo trgovsko zbornico na čelu
povsem drugače na Wagner-
jev predlog.

Tudi v tem tiči skrivnost. Če
bi bile unije v težkih industrijah
toliko usidrane kakor so bili
organizirani železničarji, ko je
bil Railway Labor Act pred
kongresom, bi Burbonci najbrž
ne nasprotovali Wagnerjevemu
predlogu. Vajeni so pa "open
shops", katerega upajo ohraniti
s kompanijskimi unijami, ne da
bi jih to kaj stalo. To je še ved-
no ceneje kakor pa imeti sitno-
sti celo s takimi unijami, ki se
ne zatekajo k stavkam — na
primer na železniceah.

Veliki profiti oljne korporacije
New York. — Standard Oil of
New Jersey izkazuje za lansko
leto \$25,984,310 čistega profita.
Ta vsota ji je ostala po izplači-
tvi stroškov obratovanja, dav-
kov, dividend na preferenčne
delnice in vsega drugega.

Da se pokaže pravi kontrast,
je treba omeniti, da je profit te
kompanije znašal l. 1932 \$282-
865. Izgleda, da je Standard
Oil Co. of New Jersey na poti
"okrevanja", za kar se mora
deloma zahvaliti "new dealu".

Skupna imovina te kompani-
je lansko leto znašala \$1,912-
235,000, 24 milijonov več ko
prejšnje leto.

Washington, D. C., 3. jun.—
Generalna stavka organiziranih
tekstilnih delavcev, ki se je
imela začeti jutri, je bila včeraj
odvrnjena na podlagi kompromi-
sa, ki so ga sprejeli odborniki
unije United Textile Workers.

Odborniki unije sicer pravijo, da
je stavka le odložena, ampak do-
govor z NRA se glasi, da delavci
ostanejo na delu kljub temu, da
bo produkcija zmanjšana za
25% skozi poletne tri mesece;
med tem se mora izvršiti prela-
kava, ki dožene, koliko mezdne-
ga zvišanja tekstilni magnati
lahko utrpel. Ta preiskava mora
biti končana v dveh tednih.

Vse sile federalnih posredo-
valcev so se zdaj vrgle na situa-
cijo v jeklarski industriji, da
tudi tam odvrnejo delavce od
stavke.

Toledo, O., 3. jun.—Stavka
avtnih delavcev pri Electric
Auto-Lite Co., ki je pred deseti-
mi dnevi izzvala prihod vojaštva
in krvave izgrede, pri katerih
sta bila dva delavca ustreljena
in okrog 200 ranjenih, je bila
včeraj končana. Stavkarji so
sprejeli pogodbo, ki določa pet
odstotkov zvišanja mezde in
"priznanje odbora," ki bo vodil
kolektivna pogajanja. Tovarna
bo začela obratovati v torek in
do konca tedna se vseh 2000 de-
lavcev vrne nazaj na delo.

Washington, D. C., 2. jun.—
Predstavniki NRA, unije teks-
tilnih delavcev in tekstilnih
družb neprestano konferirajo z
namenom, da odvrnejo generalno
stavko tekstilnih delavcev, ki je
napovedana za ponedeljek. V
načrtih je kompromis, na podla-
gi katerega ostane v veljavi
sklep NRA za 25-odstotno re-
dukcijo delovnega časa v teks-
tilni industriji, obenem pa naj
tekstilni delavci dobe majhno
mezno zvišanje, da ne bodo to-
liko na škodi. Odvisno je od vo-
diteljev unije United Textile
Workers, če bodo ta kompromis
sprejeli.

Kar se tiče konflikta v jeklar-
ski industriji, ga skušajo vladni
predstavniki poriniti v ozadje.
Organizacija jeklarskih delav-
cev, včlanjena v Ameriški delav-
ski federaciji, je toliko na sla-
bem, ker je njeno vodstvo raz-
cepčeno in se med seboj prepi-
ra. Predsednik unije je staro-
koptnež, ki se boji stavke, toda
"rank and file committee," ki za-
stopa maso članstva, je odločen
za boj. Ta odbor je naslovil na
Roosevelta zahtevo, naj opozori
jeklarske magnate na zahteve
organiziranih delavcev, če hoče
odvrniti stavko.

Toledo, O., 2. jun.—Možnost
lokalne generalne stavke v Tole-
du je v zadnjih dveh dneh izpuh-
tela. Zastopniki lokalnih delav-
skih unij, ki so sinoči zborovali,
niso določili datuma generalne
stavke kot je bilo prej dome-
njeno. To znači, da se delega-
tom zdi, da generalna stavka ne
bo potrebna.

Ta preobrat je prišel, ko je
unija delavcev v elektrarni do-
bila svojo mezno zahtevo in
preklicala svoj zaključek stavke.
Obenem je elektrarska družba
priznala unijo.

Zadeva avtnih delavcev pri
Electric Auto-Lite Co. je še ne-
spremenjena in pogajanja z
vladnimi posredovalci so nepre-
stano v teku. Družba je pri-
pravljena dati pet odstotkov
mezdnega poviška, toda glavno
vprašanje, če bo reprezentirala
delavce njihova unija, ki je včla-
njena v Ameriški delavski fede-
raciji, ali kompanijska unija, še
ni rešeno. Med tem so neumni
popolnoma prenehali.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE POUČNE JEDNOTEOrgan of and published by the Slovene
National Benefit SocietyNarodna: za tiskane drave (levo: Chi-
ago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 na pol
leta, \$1.50 za štiri leta; za Chicago in Kanado
\$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za in-
termedije \$6.00.Subscription rates for the United States
(except Chicago) and Canada \$6.00 per year,
Chicago and Kanado \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.Cena oglasa po dogovoru. Skupni se ne
vrata.Advertising rates on agreement. Manu-
script will not be returned.

Naslov na var, kar ima slika s listom:

PROSVETA

9657-58 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

138

Domač drobiž

Obiskovalci razstave

Chicago.—Svetovno razstavo in urad SNP je obiskali zadnji teden: Charles Gober z ženo Hanno in sinom Frankom, Marie Zeitz, Cleveland, O.; Sylvia Menton, Detroit, Mich.; Nick Tersina, Cockeril, Kans.; Jerry Čadež, Dines, Wyo.

Avtotruk ubil rojaka

Warwood, W. Va.—Dne 29. maja je umrl v bolnišnici Mike Gračan. Podlegel je poškod-
bam, ko ga je 23. maja povozil avtotruk. Bil je član društva št. 353 SNP.

Poroka

Canton, O.—Tu sta se poročila farmar Peter Zuck in mrs. Frances Balinović, oba člana društva št. 315 SNP. Obilo sreče.

Novi grobovi

Chisholm, Minn.—Tu je umrla Mary Arkó, roj. Košmerlj, stara 48 let in doma iz Sodražice. V Ameriki je bila 28 let in tu zapuška moža, tri sinove in eno hčer.

Ely, Minn.—Tu je umrl Fr. Močnik, doma iz St. Jurija pri Celju. V Ameriki je bil 21 let in tu zapuška ženo in tri sinove. —Dalje je umrla Karolina Struckelj, doma od Ribnice, ki zapuška dva sinova in tri hčere.

"Poslava" udriha po pomolskih stavkarjih

Krvave bitke v New Orleansu. Družbe dobile armado skebov

New Orleans, La. — (FP) — Odkar je izbruhnila stavka 2000 pristanišnih delavcev za priznanje unije in zvišanje plač, se v pristanišču dnevno dogajajo bitke med stavkarji na eni strani in policijo ter skebi na drugi. Okrog sto štrajkarjev je bilo že aretiranih in večje število ranjenih. Josephu Johnsonu je neki skeb prečezal vrat in rani najbrž podleže.

Oni dan je 200 stavkarjev naskočilo neki pomol, da ga zavzamejo. To se jim ni posrečilo, čeprav so bili "pripravljeni umreti". Umaknili so se pred salvo iz pušk zabarikadirane policije ter pustili na bojišču več ranjencev.

"Postava" je docela na strani parobrodskih družb, ki so iz niz-
nin človeške družbe rekrutirale tisoč zamorskih skebov — tudi stavkarji so večinoma zamorci. Skebi imajo vso svobodo. Revolucije in nože kažejo odprto in pod — protekcijo "postave".

Vse pristaniško okrožje je zavito v terorizem. Zdj pa zdaj izbruhne boji ob pokanju pušk in plinskih bomb ter ob bliskanju nožev. Tudi stavkarji so desperatni ter se bore s takimi sredstvi, kakršne imajo na razpolago. Tudi do par požarov je že prišlo v pristanišču, niso pa naredili posebne škode.

Položaj za stavkarje je kritičen, vendar pa upajo na zmago. I. W. W. je poklicala na stavko mornarje v vseh pristaniščih s posledico, da so parniki paralizirani kakor hitro dospje v luko. Tudi vozniki avtotrukov so na strani stavkarjev ter nočejo dovažati tovarna na pomole.

Protesti proti nasilju stavkarjev in policiji strani meščanov nič ne pomagajo. Distriktni pravdnik se ne zgame. Zgame se le takrat, kadar je treba nastopiti proti stavkarjem. Sploh so družbe prevzele oblast, ker same plačujejo policijo in ne mesto. Plačujejo jim po \$5.24 na dan za osem ur "dela".

Naše želje in mi

Ivan Jontez

Dokler človek živi, si vedno želi nečesa; brezdanji vrelc človeških želja nikdar ne usahne. Kakor pester, semintja kričec mozaik so te naše želje, tako različne druga od druge kakor se razlikuje človek od človeka po svojih posebnostih ali neposebnostih: brezobziren politik si želi neomejene moči, bogataš novih milijonov, betonen stavec mladosti in zdravja, zaljubljen mladina kopni po omejitvah zakonskega življenja, razočarani zakonci si žele prostosti, delavci si želi varnega zavetja in zadostnega kosa kruha, otrok bi bil zopet rad otrok, in tako dalje v brezkončnost. Toda mnogo teh naših želja, tako sijajnih kot skromnih, lepih ali nelepih, se nikdar ne izpolni; včasih se nam uresniči na način, ki nam nikakor ne prija, kar rodi v nas kopice novih želja, ki so jako pogostoma v ostrem nasprotju z našimi prejšnjimi željami.

Vrelc želja zažubori, čim se otrok zave, da živi. Izprva si želi materinega mleka in suhih plenč, a čim starejši postaja, toliko več želja ima in toliko bolj pester so. V splošnem pa se otroške želje v jedru kar nič ne razlikujejo od želja odraslih ljudi. Kakor odrasel človek, tako si tudi otrok želi nečesa, kar potrebuje ali nečesa kar vidi pri drugih. Slt hoče biti, dobro oblečen bi bil rad, razvedrila in zabave se mu hoče, velik bi bil rad in močan itd. Torej želje, kakršne se porajajo v odraslem človeku. Bistvene razlike med njimi ni, kajti tudi otrok je človek in goji kot tak čisto človeške želje.

So ljudje, ki zelo radi govorijo o "zlatih letih otroške sreče in zadovoljnosti" ter sentimentalno vzdihujejo po tej "zlati, brezskrbni, neskaljeno srečni otroški dobi". Ti ljudje pa pri tem pozabljajo, da so bila njihova otroška leta le prepolna neizpolnjenih, v popju zatrtih želja in iz tega izhajajočega bolečega razočaranja ali pa hočejo slepiti sami sebe z nečim, česar prejkonje sploh nikdar ni bilo.

Jaz kake "zlate, brezskrbne otroške dobe" ne poznam. Otroci sem gojil premnogo želja, ki se mi niso nikdar uresničile. Tolkokrat sem si želel, da bi bil sit, toda mati je bila revna bajtara s kopico otrok in nam in našim lačnim željam se je kruto posmehoval glad. Spomlad si smo si želeli, da bi nam bilo dano najesti se do sita vsaj krompirja v obliči, a naša želja se nam je izpolnila šele jeseni in še tedaj je bilo dolgo časa. Želeli smo si tečnega sorsičnega kruha, zadovoljiti smo se morali z neveliko skledo redkega koruznega močnika, ki ga je bilo baš dovolj, da je še bolj zdrazil naše lačne želodce. Dobro se še spominjam, da se je največ mojih otroških želja sukal okrog krompirja in kruha, včasih tudi okrog krofov, mesa ali strdenih želje uresničile jako malokrat. Zato sem bil v tistih časih večkrat nezadovoljen kot zadovoljen.

Otroci sem čital sladke pravljice o lepih kraljičnah in kraljičih, ki so živeli v pozlačenih gradovih, se oblačili v žido in žamet ter se preobdajali tečnih pečen in medenih tort. Ali sem kdaj stegnil predrzo roko svojih otroških želja po teh pravljicnih dobrotah in sijaju? Nisem. Velike skledе gostega močnika ali mernika krompirja v obliči sem si zaželel namesto pečen in tort; in mesto po židi in žametu oblačil pravljicnih princev so segale roke mojih otroških želja po čisto navadni topli obleki za zimo in močnih toplih čevljih, da bi se ne tresel od mraza pozimi vsako nedeljo dopoldne na mrzlem kamenitem tlaku prostorne, pozimi kot ledenica mrzle farne cerkve; in namesto sijajnih gradov sem si želel zgolj majhne, svetle in tople sobice, ki naj bi merila vsaj osem čevljev po dolgem in po čez (otroku bi mi bilo osem čevljev v dolžino in širino popolnoma zadostovalo.) Toda niti te majhne, skromne želje se mi niso izpolnile in zato sem bil v

tistih časih mnogokrat zelo žalosten in nezadovoljen.

Spominjam se, da mi je posebno slednja želja delala hude preglavice in trudil sem se na razne načine, da si jo uresničim kar sam. Nekoč sem si napravil votlino v senu na podstrešju ter jo imenoval svojo "sobico"; v tej luknji sem čepel včasih po cele ure in bil pri tem kar zadovoljen, čeprav je bilo v tej "sobici" vroče in zadušljivo in ni imela ne kotov ne oken. Ampak naša Liska je nekoga dne pojedla zadnjo klajo tega senu in moje "sobice" ni bilo več. Pozneje sem dobil boljše "sobo". Tiste spomladi je mati kupila tri pujske — joj, ali so se nam videli srčkani! Jeseni bomo dva prodali, enega pa zaklali, smo menili iskretih se oči. Kruha in mesa se bomo najedli do sita. Račun brez krčmarja! Prišla je "rdeča bolezen", prišla in zavila vratove našim pujskom. In ker ni bilo denarja za druge pujske, sem se preselil v svinjak jaz! Počutil sem ga, poribal in pobelil, iz nepočlanih desak sem zbil skupaj zasilno posteljo — no, in moja želja je bila kar naenkrat uresničena, dasi na precej grob način. Bil sem zadovoljen. Ampak jeseni smo dobili druge pujske in jaz sem bil zopet ob "sobico".

Leta pozneje se mi je ta želja zopet uresničila za kratek čas. Dobil sem delo v neki majhni tovarni v Ljubljani in gospodar mi je dal na razpolago majhno, tedaj grozno zanemarjeno sobo poleg vhoda v tovarno. Tri dni sem se mučil, predno je bila sobica rešena vse nesnage, poribana, pomita in pobeljena, vendar sem opravil to delo z največjim veseljem. Nato sem svojo sobico lepo okrasil, kakor sem pač vedel, znal in mogel, in ko je bilo delo gotovo, se mi je zdela kot majhen paradiz. A jedva sem se bil dobro udomačil v nji, že sem ji moral dati slovo. Nekoč sem se namreč predrznil braniti svoje človeške pravice, kar me je napravilo v gospodarjevih očeh škodljivega puntarja; in kakor je biblijski bog spodbil iz raja svojega Adama z Evo, tako je tudi moj tedanji gospodar pognal mene iz tiste ljubke sobice na cesto.

Mnogo sveta sem prehodil od tistihmal, mnogo želja se je rodilo in umrlo v tem času, nekatere so se uresničile in nekatere se niso, temveč mi prinašale zgolj razočaranja, kateremu pa se človek sčasoma tako privadi, da prav za prav ni več posebno boleče. Med dolgo neizpolnjenimi mojimi željami je bila tudi želja, čije izpolnitev naj bi mi dala lastno sobo, v kateri bi bil lahko vsaj včasih čisto sam, kajti ljudje smo pač take nature, da smo včasih radi zaprti med štirimi stenami, sami a seboj in s svojimi mislimi, bile te želosti ne ali vesele. Vedno sem moral deliti svoje bivaliče z drugimi, nemalokrat tudi s konji ali govedo.

No, muhasta gospa Usoda svojih ljubljencev ne zapusti. Navsezadnje nam izpolni vsaj eno izmed naših želja. Meni je končno izpolnila željo po lastni sobi. Dobil sem jo. Sicer je

bila mrzla in vlažna pozimi, zato pa tudi poceni; zdaj, ko smo sredi pomladi, je pa celo prav prijazna in ljubka. Z vsa to drobnarijo, ki predstavlja moje imetje, med svojimi štirimi stenami, napravila vtiš zares prijetnega kotečka, kamor se človek lahko zateče, kadar je utrujen, izmučen in zbit od življenja ter si ohladi ušesa in pomiri tok misli in čustev, ki v vrtincu zunanjega življenja mnogokrat uhajajo iz svoje struge ter se nalik razburkanemu vodovju razlivajo vseprek.

Vendar popolnoma zadovoljen nisem tudi sedaj, ko je uresničena ena izmed mojih davnih želja. Zakaj? Stvar je pač taka, da moramo le prevečkrat plačati za uresničenje ene želje z razočaranjem na drugem koncu. Življenje je muhasto; najprej te nemarno oplazi z bičem razočaranja ter ti s težko roko zdrobi steklene gradiče, s katerimi si se igral, meneč, da je v njih spravljena vsa tvoja sreča, nato pa ti kakor iz usmiljenja in obžalovanja velikodušno pokloni pisano stekleno kroglico, da bi se zamotil z njo ter pozabil udarec, ki ti ga je pravkar prizadejalo.

In človek radovedno obrača med prsti pisano kroglico, se pogira z njo, se vzraduje nad njo, potem mu pa obstanejo oči na sesutih steklenih gradičih in iz globin njegove duše privre sentimentalni vzdih, v očeh se mu vrne solza, dve solzi, nato pa — nato pa si z vso silo zaželi sto novih steklenih gradičev, ki naj bi mu nadomestili sesute steklene gradiče namisljene nekdane sreče. Namisljene sreče, pravim, kajti človeška sreča je pač nekaj, česar ne moreš prijeti in držati v rokah, temveč si lahko samo misliš, da je, da jo držiš, da je s teboj; če lahko verjameš, da si srecen, tedaj si srecen; če ne moreš verjeti, da si srecen, tedaj si nesrecen; in če ne moreš ali nočeš verjeti, ne da si srecen, niti da si nesrecen, tedaj nisi ne to ne ono, temveč si se lagodno sprijaznil s tem, kar je in kakršno je, kar zopet ni dobro, ker bolje je, da si vedno želiš nečesa in si vedno nezadovoljen; nezadovoljnost s tem, kar in kakršno je, je namreč znak stremjenja po napredku in bližanja k popolnosti.

Jaz n. pr. sem vedno nezadovoljen, največkrat in najbolj s samim seboj. V človeku je toliko pomanjkljivosti, napak in vsakovrstne nepotrebne navlake, da nikakor ne more biti zadovoljen s samim seboj, kakršni je, razen, ako vrže črn zastor preko ogledala, v katerem se zrcali njegova klavna podoba, da je ne vidi. Ampak tudi v tem slučaju ne moreš biti prav posebno zadovoljen s samim seboj, kajti dopadajenje nad samim seboj, ki je bilo kupljeno za ceno goljufanja samega sebe, stoji na lončenih nogah, ki se lahko vsak hip sesuje v prah, in ti, siromak, se naenkrat ugledaš v vsej svojih klavni nagoti, ki si si jo dotlej trmasto prikrival, in nenadno, nezaželeno odkritje te navda z obupom, strahom in studom. In ti je pri duši kakor Dorianu Grayju, ko je po dolgih letih pregreh polnega življenja uzrl podobo svoje razjedene duše v vsej njeni ostudni nagoti.

Ne, slepiti samega sebe se res ne izplača. Bolje je, da smo ne-

zadovoljni z vsem, tudi s samim seboj, in da si venomer želimo še več in več in boljšega od onega, kar smo slučajno dosegli ali mogoče samo želeli, v resnici pa nikdar dobili, razen v lepih sanjah, s katerimi se motimo kakor otrok s svetlimi, pisanimi igračkami. Ne verjemimo, da smo dobri, ne verjemimo, da smo srečni, ne verjemimo tega niti tedaj, kadar si zares prizadevamo biti dobri in nam muhasta človeška sreča poredno pomežikuje z očesom; rajši verjemimo, da bi bili lahko mnogo bolji in srečnejši, nego slučajno smo. Bili so časi, ko sem verjel, da sem bil neznanosno srecen; pa se je mavričasti mehurček iz milnice razpočil, vame je zazijala praznosta in zabolelo me je mnogo bolj, kakor bi me zabolelo, da sem imel malo manj vere v svojo namisljeno srečo. Mnogo takih sijajnih mehurčkov se mi je že razpočilo, mnogo praznih lupin leži ob cesti, po kateri sem hodil, marsikatera steklena palača se mi je pred očmi zvenekatajesesula v drobce, mnogo pisanih steklenih kroglic, s katerimi sem se tolažil liki otrok, se je že zatrkijalo po tleh ter se izgubilo, in pri tem me je mnogokrat hudo bolelo, največ zato, ker sem preveč verjel ali se skušal prepričati, da verjamem, da je to ali ono nekaj, kar v resnici nikdar ni bilo, niti ni imelo biti. Sicer tudi dandanes nisem dosti boljši v tem pogledu, razen, da večkrat nočem verjeti, da sem dobil, kar sem si želel, nakar se dostikrat pozneje prepričam, da sem bil v pravem; in v takih slučajih me tako spoznanje niti posebno ne zapeče, zaboli.

Kdor živi z odprtimi očmi, se od življenja nauči vsaj tega, da je treba odgovarjati na udarce z bičem razočaranja, ki ga vlihti nad nami življenje, s tokom novih želja in z nezadovoljnostjo nad načinom uresničanja naših prejšnjih želja.

Sicer pa tega ni treba nikomur posebej zabčevati: ljudje smo pač ljudje, in ker se skušamo vedno obnašati, kolikor mogoče po človeško, tudi nismo nikdar zadovoljni in naših želja ni konca ne kraja. Popolnoma zadovoljni postanemo šele tedaj, kadar se nam ne izpolni naša poslednja želja: da bi nam bilo dano še živeti.

Pozdravljen, večni nezadovoljnej! Da bi se ti sreča nekoč nasmejljala bolj prijazno, kakor se ti je smehljala doslej!

Kanadske petorčke bodo komercialno izkoristili

Revni farmar je sprejel pogodbo, da pojde z njimi na čikaško razstavo

Corbell, Ont.—Oliva Dionne, 31-letni kanadsko-francoski farmar, čigar žena je pred enim tednom porodila petorčke, bo še bogat mož samo zaradi petorčkov. Dokler ni bilo petorčkov, je bil reven ko cerkvena miš in še čitati ter pisati ne zna. Zdj se vsa Amerika s Kanado vred zanima zanj, prav za prav za njegove petorčke. Vsak dan prihajajo od vseh strani čestitke z darili v blagu in denarju. Neki newyorški časopis je poslal inkubator in neka čikaška tvrdka je poslala pet zibelk.

Zadnje dni je Dionne prejel zapeljivo ponudbo od nekega čikaškega podjetnika, ki ima koncesijo na svetovni razstavi. Ponudba se glasi, da vsa farmarjeva družina s petorčki vred pride na razstavo, kjer jo bodo kazali. Za to "uslugo" dobi farmar \$250 na teden in 30% dohodkov in vse potne stroške plačane. Takoj zdaj in do odhoda v Chicago pa bo prejel \$100 tedensko. Domači župnik je farmarju priporočil, naj sprejme ponudbo in farmar je sveda storil. Družinski zdravnik, ki je pomagal petorčkom na svet, je dovolil s pridržkom, da petorčki, če bodo zdravi, ne smejo na pot najmanj še dva meseca.

Petorčki, same deklice, imajo zdaj vso postrežbo, ki je sploh mogoča na hribovskih kanadskih farmah. Zdravniki prihajajo od vseh strani in pestunje tudi nudijo prostovoljno pomoč. So sedje daleč naokoli obiskujejo mater in prinašajo hrano. Žene so se ponudile za dojitev, ker mati nima mleka za vseh pet.

Največje čudo je, ker petorčki

GLASOVI IZ NASEL

Po končani stavki v Racine, Wis.—Ker dnevi tam o stavkah v raznih Ameriki, bom nekoliko tudi razmere, ki so nastale končani stavki pri Nash & Co., ki je trajala dva meseca. O stavki sem že poročal in nil, da so se stavkarji držali in tudi sedaj se držijo mirovne pogodbe. Sicer so dosegli priznanje unije, ne plače 10 do 17 in pol oke in več drugih ugodnosti, veda, ko smo se vrnili na delo, bilo zopet veliko truda, njih precejšnje število ni zalo na dan, ko je bila teku. Ko je bil boj končan, prišli na dan, ne da bi prišli v organizacijo. Kmalu so povelje, da morajo biti z ali pa oditi.

Zdj gre vse lepo napre priganjstva ni več. Vse po bratsko. Da je bila mirnega značaja, gre zaslu panu Svobodni, ki je prepe uvoz stavkovkazov in se po naročil policajem, da ne nihče vihti količka. Ta je godilo tudi v Kenoshi, je bilo v Milwaukeeju nezavisti, a se je končno vse izteklo. V tej situaciji se bo izkazal tudi governore, vse se bi lahko zgodilo, imeli governerja iz slonovine, si lahko vsak preplja. Dogodki v Ohio, Minn in drugod, kjer delavci za jo izboljšanje razmer, to k delodajalci apelirajo na nerje, naj pošljejo milijoni dobro vedo, da bodo uslikali tem pa padajo količki po delavcev.

Te močakarje so postav lavel na važna mesta, pot slednji prejemajo batine, lavci so v večini povsod, z morajo zdramiti. Kadar na voliče, morajo dobro sliti, kajti glasovnica je najboljše orozje, ne pa k količki, katerih se poslu delodajalci proti nam.

Delavci, vzbudite se in nite člani delavske organizacije. V stavkah postopajmo mi tako bomo marsikaj dosegli to ne smemo pozabiti, če govori, da je Rooseveltova nistracija prepočasna. Te ni čuditi, ker vemo, da je liko hromih rajakov. Mi mo gledati, da jih nadome Fr. Slana.

"New deal" je novo krič pravi Johnson

Washington, D. C.—Hu Johnson, veliki šef NRA, je nje dni govoril na zboru organizacije katoliških v škkih dijakov in tem študi je slikal NRA in ostale "new deala" kot simbol krščanstva. . . Rekel je, oni, ki nasprotujejo NR podobni "pismarjem in jem, ki so nasprotovali Kr in vpili: Križaj ga, križaj. . . Pravilnike NRA bi rali na lesu političnih amb

Tovarna zaprta, livarji v Bridgeport, Conn.

stavke 60 livarjev, ki za priznanje levičarske kovin unije, je morala prenehati produkcija pri Eastern able Iron Work družbi. slevala je 200 delavcev.

Britski gozdarji končali

Vancouver, B. C.—Go ji v Britski Kolumbiji, bili na stavki 14 tednov, deloma zmagoviti. Dobi zvišanje plač in izboljšanje lovnih razmer, ne pa prim unije.

Nižja zbornica remoneta srebro

Washington, D. C.—P ska zbornica je 31. maja la z 262 glasovi proti 77 veltov načrt za ukliučev v ameriško valuto.

žive. Ne samo to, tudi in slastno jemljejo hrano. dovinsko dejstvo je, da slučajnih petorčkov—medo zgodovina pozna le 30 sl v zadnjih 500 letih—so um ali večina v eni uri na Kanadski petorčki so pa teden dni in obetajo, da bo veli, čeprav so zelo drob stvarce; tehtajo pospremaj po dva funta in pol. Mati se je dobro opom bo kmalu okrevala. Prej rodila pet otrok in zdaj kar deset—in stara je 24

Iz stavke pristanišnih delavcev v San Francisco. Piket aretiran.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

FAŠISTIČNE POLICIJE

policijski upravi je bil Marij Čotar za poslednjič mučenja

Trsta prihaja novica, da je umrl Marij Čotar v tisti policijski, podlegel mučenju. Čotar je bil po rodu iz Studralja in na pomorski službi in tudi služboval nekje v trgovinski mornarici. Čar je bil Slovenec ter je bil nekaj časa predsednik dijaškega društva v Trstu. Po želji so ga poznali predavatelja. Leta 1941 kot oficir v službi na italijanski trgovinski ladji. Čar je bil sprva glavnemu oficirju, zaradi česar je bil pred sodišče. Brat Čar, znani odvetnik dr. Wilk, je bil takrat opro-

1932 se je preselil v Trst, ker ni našel več zaposlitve. V Ljubljani se je vrnil nekaj časa z raznimi tiskovinami, pred nekaj časa je dobil službo na Slovenski tiskovni hiši. Pred nekaj dnevi pa je bil pred sodišče, da leži njegov oče na smrtni postelji. Čar je bil napotil v Italijo, kjer je bil v Jugoslavijo s pravim imenom in še malo ni mogoče delati sitnosti, ki so jih imeli italijanska tla. Čar je bil čez most na Reki, ko ga je takoj aretirali in ga odpeljali v Trst.

Čar je nekaj dni skoraj nezavestno zaspal in mučili. Čar je bil takrat zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst.

Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst.

Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst.

Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst.

Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst.

Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst.

Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst.

Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst. Čar je bil zaslišanju, ki ga je bil v 11. maja zvečer pa so ga odpeljali v Trst.

ljansko bolnišnico, umirajo drug za drugim. Tako so pokopali kot zadnje dosedanje smrtno žrtve: 26 letno Julijano Vrhovnikovo iz Mekinj, 22 letno Terezijo Kotnikovo, 33 letno Manico Kregarjevo in 56 letnega Ivana Juvana iz Stranj, 45 letno Angelo Ogrinovo iz Kamnika in 32 letno Ano Grošljevo. Podrobnosti o tej nesreči pa se še vedno ne smejo objavljati, razen kolikor je objavila uradna tiskovna agencija Avala.

V Ljubljani je umrl višji mornarski oficir, kapetan bojnega broda Bernard Jeločnik, ki je bil več let komandant mornarice v Boki Kotorski. Upokojen je bil, ko je prevzel vladno general Živkovič in ko je bilo takrat toliko višjih oficirjev in generalov upokojenih.

Samomor.—V hotelu Lloyd v Ljubljani se je zastrupil 32 letni Ivan Jerin z Viča, po poklicu privatni uradnik. Najel je sobo, iz katere pa se naslednji dan ni pojavil. Ko je stopila popoldne sobarica v sobo, je našla Jerina na postelji mrtvega. Izpil je bil veliko količino lizola.

Smrt pod avtom.—V nedeljo 13. t. m. je bila na Bledu birmica v vsej Sloveniji lep poletno vroč dan. Tako je bilo na Bledu mnogo izletnikov, razen birmancev in botrov iz okolice tudi mnogo tujih izletnikov, seveda predvsem bogatini, ki s svojimi avti drvi po blejskih cestah in preplavljajo s prahom "otok bleški, kinč nebeški." V tem vrvenju je bil na smrtni postelji 9 letni birmanec Martin Mulej, sin peka Muleja. Avto ga je podrl ter mu strl prsni koš. Fant je takoj umrl.

Umrli so: V Gornji Radgoni 29 letni Joško Korošec, v Ljubljani železniški svetnik Pavel Blinc in Marija Pibernikova-Zločnik iz Velenja, v celjski bolnišnici 26 letni dlinar Tajib Ajdarović iz Južne Srbije, ki je bil zaposlen v Mozirju, v Ljubljani žel. upokojenec Martin Lampič, v Šmarju pri Jelšah trgovec in posestnik Ivan Gajšek.

"Naša ameriška emigracija."—Pisatelj Tone Seliskar je imel 15. maja predavanje pod gornjim naslovom v ljubljanskem radiu.

NOVA DOBA SONČNIH PEG

Usodni električni in magnetni toki, začetek velikih vremenskih motenj.—Potresi, poplave in spremembe v duševnem življenju

Znanstveni opazovalci so na raznih observatorijih istočasno ugotovili novo sončno pego, ki ima v premeru 16,000 milj. Ta pega pomeni pričetek nove periode sončnih peg in s tem so, kakor znano, v zvezi velike vremenske motnje.

Znanost je že davno dognala, da se pojavljajo na soncu v določenih presledkih temne pege, o katerih še ne vemo točno, od kod prav za prav izvirajo. Po večini jih je videti v ravninskem pasu sonca. Iz brzine, s katero se premikajo naprej, so lahko določili hitrost sončnega vrtenja — vsaj v ekvatorskem pasu.

Z dolgoletnimi opazovanji so lahko določili za nastopanje sončnih peg periodo 12 let. Takšna perioda se je pravkar pričela. Prvi odkritelj naše sončne pege, ameriški astronom dr. Earle G. Linsley, pravi, da ima ta pega dvakratno dolžino zemeljskega premera. Njeno gibanje je zelo hitro in mora zato izzivati električne in magnetske toke, ki ne morejo ostati brez učinkov na zemljo.

V kratkem času je opozoril vse druge opazovalne postaje na novi pojav, ki so ga s svojimi opazovanji potrdile in dopolnile.

Linsley in ostali opazovalci menijo, da pričetek nove periode sončnih peg ne pomeni samo nove periode vremenskih sprememb in viharjev, temveč da se bodo javljali tudi potresi in nevarne poplave ter spremembe v duševnem življenju človeštva.

Premnogi raziskovalci sicer ne priznavajo, da bi bile med sončnimi pegami in zemeljskimi loganji tako tesne zveze, vendar nam bo dalo naslednjih dvajset let dovolj prilike, da si na blizu in v tem pogledu novih izkušenj in dokončno rešimo vprašanje, o katerem se učeni svet prepira že nekaj let. Danes smo v tem pogledu opremljeni tudi s popolnejšimi aparatami za meritve in kontrole nego pretekle dobe.

FRIDERIK ENGELS:

Barbarstvo in civilizacija

(Prevedel Cerkevnik Angelo.)

(Nadaljevanje in konec.)

V ta produkcijski proces se je postopno prikradla delitev dela. Spodkopala je skupnost produkcije in lastništva, iz prilastitve po posameznikih je napravila obče veljavno pravilo ter tako ustvarila zamenjavo blaga med posamezniki — kako se je to zgodilo, smo skušali zgoraj dogrnati. Postopno je postala blagovna produkcija vladajoča oblika. Pri blagovni produkciji, ki se ne ustvarja več za lastno uporabo, gredo produkti nujno iz roke v roko. — Producent zamenja svoje blago ter ne ve, kaj se bo z njim zgodilo. Kakor hitro se je pojavil denar ter se je hkratu z denarjem vrnil med producente trgovec kot posrednik, je postala zamenjava blaga še bolj zapletena, končna usoda blaga pa še bolj negotova. Mnogo je trgovcev in nihče izmed trgovcev ne ve, kaj dela drugi trgovec. Blago ne gre več samo iz roke v roko, blago potuje že s tržišča na tržišče; producenti so zgubili gospodstvo nad celotno produkcijo svojega življenjskega območja, trgovci pa ga niso dobili. Produkti in produkcija — vse je prepuščeno naključju! Naključje pa je samo en tečaj sklada, čigar drugi tečaj se imenuje: nujnost. V naravi, kjer vlada tudi doždevno naključje, smo že dayno dokazali notranjo nujnost in zakonitost, ki se je uveljavila v tem naključju. Kar velja za naravo, velja tudi za družbo. Čim bolj se družabno udejstvovanje, čim bolj se niz družabnih dogodkov odteguje kontroli človeka, čim bolj mu raste čez glavo, čim bolj se mu zdi neumljeno izročeno gotovemu naključju, tem bolj se v tem naključju uveljavljajo zakoni, ki so temu udejstvovanju lastni — kakor po neki prirodni nujnosti. Takšni zakoni vladajo tudi blagovni produkciji in blagovni zamenjavi: Posameznemu producentu in zamenjavalcu so tuje, na početku celo neznane moči, ki se morajo šele naporno preiskovati in ugotoviti. Ti ekonomski zakoni se spreminjajo tako, kakor različne produkcijske stopnje zahtevajo; v splošnem pa gospodujejo celotnemu obdobju civilizacije. Še danes gospoduje produkt producentom, še danes vlada nad celotno družabno produkcijo ne skupno premišljen načrt, marveč obsežek slepih zakonov, ki se elementarno silovito uveljavljajo — v poslednji instanci z nevihtami periodičnih trgovskih kriz.

Prej smo videli, kako se je na precej zgodnji razvojni stopnji produkcije človeška delovna sila tako usposobila, da je dajala znatno večjo količino produktov, nego je bilo potrebno za vzdrževanje producentov, in kako je prav ta razvojna stopnja bila poglavitno tista stopnja, ki je povzročila delitev dela in blagovno zamenjavo med posamezniki. Ni trajalo dolgo ter se odkrila velika "resnica", da je tudi človek blago, da se da tudi človeška moč zamenjavati ter koristno uporabljati in sicer tako, da se človek spremeni v suženja. Komaj so začeli ljudje zamenjavati blago — pa so bili tudi že sami zamenjani. Aktiv (tvorna oblika) je postal pasiv (trpna oblika); pa če so ljudje hoteli ali ne.

Suženstvo, ki je v dobi civilizacije doseglo višek svojega razvoja, je povzročilo prvi veliki družabni razkol na razred izkoriščenca. Ta razkol je trajal ves čas civilizacije. Suženstvo je prva, antičnemu svetu svojstvena oblika izkoriščanja, po njej je prišlo tlačanstvo v srednjem veku ter mezno delo v novejši dobi. To so tri velike oblike sužnosti, kakor so pač za tri velika obdobja civilizacije značilne; najprej očitno, potem pa venomer in vnovič maskirano suženstvo.

Stopnja blagovne produkcije, ki pomeni začetek civilizacije, označujejo sledeče uvedbe: 1. uvedba kovanega denarja ter denarnega kapitala, obresti in oderuštva; 2. uvedba trgovcev, ki postanejo posredniki med producenti; 3. uvedba zasebne zemljiške posesti in hipoteke; 4. suženjskega dela, ki je bilo tedaj poglavitna produkcijska oblika. Civilizaciji ustrezajoča in vzporedno z njenim razvojem do gospodstva stopnjujoča se družinska oblika je monogamija, gospodstvo moža nad ženo, posamezna družina kot gospodarska družabna enotica. Obsežek civilizirane družbe je država; ta je v vseh obdobjih, ki nam morejo služiti kot vzorna obdobja, država vladajočega razreda ter naprava, ki drži v splošni tlačni, izkoriščalni razred. Za civilizacijo je značilno še naslednje: prvič fiksiranje nasprotstva, ki postane temelj celotne družabne delitve dela, drugič uvedba testamenta; tako razpolaga lastnik celo po svoji smrti, s svojo lastnino. Ta uvedba testamenta, ki bije stari gentilni uredbi naravnost v obraz, je bila v Atenah do Solona (atenski zakonodajalec, med sedmimi grškimi modrece najznamenitejši. Živel od 640. do 559. pr. Kr.) neznana; v Rimu je bila uvedena že prej, vendar pa ne vemo kdaj. Pri Nemcih so jo uvedli duhovniki, da bi mogli vzorni Nemec neovirano zapustiti svoje premoženje cerkvi. S to osnovno uredbo je izvršila civilizacija nalogo, ki ji ni bila stara gentilna organizacija niti od daleč dorasla. Izvršila pa jo je tako, da je zbudila in razgibala v človeku najumazanejši nagon in strast ter ju razvila na račun vseh njegovih drugih zmognosti. Nizka lakomnost je bila gibalna duša civilizacije od prvega trenutka pa do današnjega dne, bogastvo in zopet bogastvo, v tretje bogastvo, pa ne bogastvo družbe, marveč bogastvo nilevega posameznika je bil njen edini in poglavitni namen. Če so ji pri tem padali v naročje sadovi stopnjujoče razvijajoče se znanosti in cvetne najpopolnejše umetnosti, se je to godilo samo zato, ker bi se drugače ne bilo moglo doseči popolno bogastvo današnjega dobe.

Ker sloni vsa civilizacija na izkoriščanju razreda po razredu, se giblje ves njen razvoj v trajnem protislovju. Vsak produkcijski napredek je hkratu korak nazaj k položaju tlačnega razreda, t. j. ogromne večine človeštva. Vsaka dobrota za nekatere je nujno zlo za druge, vsaka nova osvoboditev prvega razreda je novo potlačanje drugega razreda. Najzgovorneje nam to dokazuje uvedba strojev, čijih učinki so nam danes prav dobro znani. Če je bilo pri barbarih, kakor smo videli, še precej težko ločiti pravice od dolžnosti, tedaj očituje civilizacija tudi največjemu bedaku to razliko zelo jasno, kajti civilizacija priznava prvemu razredu več

all manj vse pravice, od drugega pa terja več ali manj vse dolžnosti.

To pa ne bi smelo biti. Kar je dobro za vladajoči razred, mora biti dobro za vso družbo, s katero se vladajoči razred istoveti. Čim bolj napreduje civilizacija, tem bolj je prisiljena oblačiti zlo, ki ga je sama nujno ustvarila, v oblačilo ljubezni, olepševati ga ter tajiti, kratko in malo: uvajati konvencionalno hinavstvo, ki ni bilo znano niti prejšnjim družbam niti prvim stopnjam civilizacije, hinavstvo, ki vrhovini v trditvi: Izkoriščavaoči razred izkorišča tlačni razred samo in zgolj v interesu izkoriščanega razreda samega; če slednji tega ne vidi, marveč se celo upira, pomeni to najgršo nevhvaležnost nasproti dobrotnikom, izkoriščevalcem. Naj naposled navedem še Morganovo sodbo o civilizaciji: "Od početka civilizacije pa do danes se je bogastvo tako neznansko razraslo, tako mnogolično razpletlo, je postalo takoj mnogostransko uporabljivo, se je upravljalo tako spretno v korist lastnikov, da je postalo nasproti ljudstvu takšna sila, ki se ne da več krotiti. Človeški duh stoji pred svojo lastno stvaritvijo brez pomoči, kakor da je začaran. Vendar pa bo prišla doba, ko se bo človeški duh tako ojačil, da bo zavladal nad bogastvom, ki bo opredelil razmerja države do lastništva, ki ga država šteti, ter določil meje lastninskih pravic. Koristi družbe morajo vsakomur imeti prednost pred koristmi posameznikov, oboje koristi pa se morajo prilesti v harmonično razmerje. Goli lov za bogastvom ni končni namen človeštva, če hoče obveljati napredek kot zakon bodočnosti, kakor je bil v preteklosti. Doba, ki je pretekla od zore civilizacije do danes, je komaj neznamenit ulomek dobe, ki še pride. Razkroj družbe kaže svoje preteče oblike kot zaključek zgodovinskega pota, čigar edini končni namen je bil bogastvo; kajti takšna pot vsebuje v sebi elemente svojega lastnega pogibanja. Demokracija v upravi, bratstvo v družbi, enakopravnost glede pravic, splošna vzgoja — bodo blagoslovili bodočo višjo stopnjo družabnega razvoja; v ta namen vztrajno delata razum in znanost. Ta bo oživiljenje — toda v popolnejši obliki — svoboda, enakopravnost in bratstva starih rodov." (Morgan, Ancient Society, p. 552.)

(Iz knjige "Frid. Engels, Der Ursprung der Familie, des Privateigentums und des Staates.")

Ameriška zgodbica

Pred sodnika privedejo moža sumljive njanosti.

"Kradli ste..."

"Ne jaz, gospod sodnik, moja roka..."

"Aha! Torej vaša roka je bila! No, bom pa vašo roko obsodil na šest mesecev zapora."

"Allright!" In obsojenec je vzel svojo roko, ki je bila le proteza, iz sklepa, jo položil pred sodnikom na mizo in šel.

DA USTREŽEMO NEKATERIM ČLANOM

ki so želeli naročiti si po znižani ceni knjigo THE NATIVES RETURN, katero je spisal L. Adamič smo jih naročili še (50) petdeset knjig. Torej sedaj hitite z vašim naročilom predno zaloga poide. Z naročilom pošljite tudi Money Order \$2.00, kar knjiga stane s poštnino vred. Naročila pošljite na naslov: PROSVETA, 2657 S. Lawrence Ave., Chicago, Ill. — Philip Godina, upravitelj.

Monsieur Marcel Olivier, načelnik direktorija ter predsednik francoske parobrodne družbe, je po inspekcijski turi v West Indies, Venezuela, Kubi in Mehiki, dospel v New York na 16. maja v družbi Monsieura H. Morin de Linclays, generalnega poslovođa francoske linije. M. Olivier bo odplul iz New Yorka na znanem S. S. Paris parniku.

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

Njegov sin Evgen je res dobival prav neznatne dividende; a ko je postal meščan in bil tako nespameten, da je izgubil ostalih štirideset tisoč frankov dedščine po očetu pri nekem nesrečnem podjetju, je živel v precejšnjem pomanjkanju. Toda obresti njegovega dežela so jele polagoma rasti, bogastvo se je začelo za Felicijana, ki je naposled uredil sanje svojega deda, bivšega oskrbnika, spočete že v njegovi mladosti: kupil je razkosano Ptolaino, ki jo je dobil kot narodno last, za slepo ceno. A naslednja leta so bila slaba leta, prestatni je bilo treba revolucijske katastrofe, nato pa krvavi padec Napoleonov. In tako se je šele Leon Gregoire bolj in bolj okorščal z denarjem, ki ga je bil strahoma in omahovaje naložil njegov praded. Teh bore deset tisoč frankov se je razraščalo, se širilo z blagostanjem družbe. Izza leta 1820. so nosile delnice po sto odstotkov, deset tisoč frankov. Leta 1844. so vrgle dvajset, leta 1850. pa že štirideset tisoč. Naposled je v zadnjih dveh letih poskočila dividenda na ogromno vsoto: petdeset tisoč frankov, vrednost denara, ki je notiral na lileški borzi milijon frankov, se je v enem stoletju postotila.

Gospod Gregoire, ki so mu svetovali, naj proda delež, ko je dosegel tečaj milijon, je z očetovskim, smehljajočim se obrazom le-to odklonil. Šest mesecev potem je izbruhnila gospodarska kriza in delež je padel nazaj na šest sto tisoč frankov. A on se je še zmeraj smehljajal in ni obžaloval, ker so zdaj Gregoirejevi trdovratno zaupali v svoj rudnik. Toda tej pobožni veri se je pridružila še globoka hvalenost temu papirju, ki je skozi stoletje preživljal družino, ne da bi ji bilo treba migniti z mezinem. Kakor božanstvo jim je bila ta investicija, ki so jo v svoji samogoltnosti obdajali s pravim kultom; bila je domača dobrotinica, ki jih je zibala v njihovi široki postelji lenobe in brezdelja ter jih pitala za njihovo bogato, sladkosnedno mizo. In to se je prenašalo od očeta na sina: čemu neki naj bi z dvomom izživali jezo usode? Na dnu njihove zvestobe je ticala nekakšna babjevrna groza, bojazen, da ne bi milijon tistega deleža mahoma splashnel, če bi ga vnovčili in shranili v predalnik. Varnost se jim je zdel v zemlji, odkoder ga je zanje vlačilo celo ljudstvo rudarjev, pokolenja sestradancev, vsak dan po malem, kolikor so pač potrebovali.

Sicer pa je sreča kar deževala na to hišo. Gospod Gregoire se je še ves mlad oženil s hčerko marchiennskega lekarnarja, grdo gospodično brez dote, ki jo je pa obževal in ki mu je vrčala vso srečo. Zakopala se je v gospodinjstvo, vzhlepana nad svojim soprogom ni poznala druge volje nego le njegovo; nikoli ju niso ločili različni okusi, njune želje so stremele k istemu idealu blagostanja; in tako sta živela v nežnem soglasju in majhnih skrbih drug za drugega štirideset let. To je bilo urejeno življenje. Brez trušča sta potrošila štirideset tisoč frankov, izdala prihranke za Cecilijo, ki je njeno kasno rojstvo za trenutek omajalo njun proračun. Se danes sta ustrezala aleherni njeni muhi: kupila sta ji še drugega konja, dve novi kočiji, naročala toalete iz Pariza. A pri tem sta uživala še prav posebno veselje, nič jima ni bilo dovolj lepo za hčerko, čeprav sta se zase tako upirala potratiti, da sta obdržala modo še izza njune mladosti. Vsak trošek, ki jima ni koristil, se jima je zdel neumen.

Hipoma so se odprla vrata in močan glas je zaklical:

James Moore:

PETER JE BOLAN

Da, drugič se je to primerilo. Matere pa se ne motijo.

Ker je hodil fant v šolo, je poznala mati njegov korak. Vedela je, kako odrine z nogo težka hišna vrata in potem steče po stopnicah ter vmes poživljava.

Zdaj je prišel v štirinajsto leto. Cevlji so postali večji, korak bolj moški, toda zdrava lakota je bila še zmeraj vzrok, da je skočil kar čez tri stopnice hkrati.

Danes pa spet tisto utrujeno obotavljanje, dolgo postajanje v vsakem nadstropju, počasna hoja in pomišljanje pri zvoncu. Drugače je a takšno naglico in neučakanostjo zvonil... In ko mu je odprla, je bil spet tako bled in oči so mu tako nemirno blodile povsod, samo po njenem obrazu ne. Spet je rekel, da mu v šoli ni bilo dobro in da je zato prišel celo uro prej domov.

Položila mu je roko na čelo, in čelo je bilo vroče. V posteljo pa nikakor ni hotel. Rekel je, da bo še samo prešlo in da bo kmalu bolje. Saj ni nič hudega... Med kosilom je molčal, pa tudi jedel je malo. Videlo se je, da mu ne tekne prav preveč. Samo pri belušihki so prišli nazadnje na mizo, je pozabil, da mu ni dobro, in jih je pojedel

— O! kako pa to, kaj brez mene zajutrujeta?

Bila je Cecilija, ki je pravkar skočila iz postelje, oči še nabrekli od spanca. Le lasje je bila izpodvila in se odela v bel, volnen jutrnji plašč.

— Saj ne! je rekla mati, vidiš, da te čakava! — Ubožica! Kajne, da zaradi vetra nisi mogla spati?

Dekle jo je začudeno pogledalo.

— Da je bil veter? ... Nič ne vem, še gani-la se nisem vso noč.

Vse to se jim je zdelo tako smešno, da so se vsi trije zasmeli; še služkinji, ki sta prinesli zajutrek, sta bušili v smeh, tako je bila vsa hiša vesela, da je gospodična zdržema spala dvanaest ur. A ob pogledu na kolačke so se obrazi šele vsem razčelili.

— Kako! že pečeni? je ponavljala Cecilija. O, kako me greste iznenaditi! ... To bodo dobri, še vsi topli v čokoladi.

Potem so sedli za mizo, čokolada se je kadila v skodelicah, dolgo časa so govorili le o kolačkih. Melanija in Honorina sta ostali v sobi in podrobno pripovedovali, kako sta jih pekli, gledali sta, kako so si mašili usta, da so imeli ustnice vse mastne, ter dejali, da je užitek delati kolačke, če vidi človek, s kako slastjo jih gospoda jedo.

A psi so začeli močno lajati, mislili so, da naznanjajo učiteljico za klavir, ki je prihajala iz Marchiennesa o ponedeljkjih in četrtekjih. Tudi profesor za književnost je prihajal na dom. Ves dekletov pouk se je tako vršil kar v Ptolaini v blaženi nevednosti in otroških muhah, ki so se kazale v tem, da je metala knjige skozi okno, če jo je kako poglavje dolgočasil.

— Gospod Deneulin so tu, je prišla povedat Honorina.

Za njo se je pojavil Deneulin, bratranec gospoda Gregoireja, čigar drzen nastop, glasno govorjenje in živahne kretnje so spominjale na bivšega kavalerijskega oficirja. Čeprav je že prekoratil petdeseto leto, so bili njegovi kratko pristriženi lasje in močni brki črni kakor tinta.

— Da, jaz sem, dobro jutro... Kar nič se ne dajte motiti!

Medtem ko je vsa družina vzklikala, je on sedel. Nato so se spet lotili čokolade.

— Ali si mi prišel kaj povedat? je vprašal gospod Gregoire.

— Ne, prav ničesar, je hitel odgovorjati Deneulin. Da bi se malce razgibal, sem pojezdil na izprehod, in ker me je že zaneslo mimo vaših vrat, sem vam hotel voščiti dobro jutro.

Cecilija ga je vpraševala po njegovih hčerkah Jeanne-i in Luciji. Izvrstno se jima godi, ena je venomer pri svoji slikarji, druga, starejša, pa se vadi v petju od jutra do večera pri klavirju. Toda glas se mu je rahlo tresel, zdelo se je, kakor da hoče s tem izruhom veselja hliniti nekakšno nerazpoloženje.

Gospod Gregoire je povzel besedo:

— Kaj pa v jami, je vse v redu?

— Zlodja! Lepo sem nasedel s prijatelji zaradi te krize... Oh, zdaj delamo pokoro za dobra leta! V pričakovanju blestečih proizvodnje so postavili preveč tovarn, zgradili preveč železnic in vtaknili vse preveč kapitala v te reči. Danes pa denar spi, niti toliko ga ne dobiš, da bi spravljal vse to spet v tek... Na srečo položaj še ni tako obupen, mislim, da se bom že kako izmotal.

(Dalje prihodnjé.)

spet tako v zadregi in tako nerodno domov, celo uro prezgodaj. Komaj da jo je pozdravil. V obraz ji še pogledal ni. Mimo nje se je zmuznil in izginil v svojo sobo...

Mrzle, mokre pomladi je bilo naposled konec. Novi teden je prinesel začetek poletja in solnce. Prvič tisto leto je nesla mati občutljive sobne cvetlice na balkon in jim dala nove prsti. Bilo je opoldne skoraj vroče in — to je skoraj pozabila — torej. Mati se je sklonila čez ograjo balkona, da bi se malo odpočila. Mežikala je v solnce in gledala po cesti, kjer skoraj ni bilo človeka. Tedaj je zavilo okoli ogle dekle. Solarka je morala biti. Dve kiti sta ji padali po hrbtu. Srčkani kiti, skrbno spleteni. Cepico si je bila snela z glave, zaradi vročine, in po časi stopala po cesti. Zdaj je mati deklelo celo spoznala: seveda, vnukinja stare dame iz prvega nadstropja. S to damo je že časih mimogrede izpregovorila besedico ali dve. Otrok je prihajal vsak teden enkrat, kadar je bil konec šole že opoldne, k stari materi na kosilo. Stara mati se je tako veselila vsak — torej...

Deset korakov za njo pa je šel fant, štirinajstleten, z mapo pod roko in tudi cepico je držal nekam leseno v roki. Boječje je gledal proti hiši. Zdaj je stopil še hitreje, in preden je stopilo dekletce v hišo, se je opogumil in mati je slišala, kako jo je nagovoril.

"Ti..." je rekel, toda na nesrečo je ona prav tedaj zaloputnila vrata za sabo.

Čakal je nekaj časa. Seveda, ves pogum je izgubil. Potem je počasi odprl hišna vrata in se splazil še nerodneje kakor kdaj prej po stopnicah.

"Peter," je dejala mati kmalu nato, kar tako mimogrede, in arce ji je tako čudno udarilo, "kaj misliš — ali ne bi povabila kdaj tistega dekleta od spodaj enkrat k nama?"

Peter je zardel do ušes. Kar nič mu ni hotelo več tekniti. V zadregi je pogledal skozi okno na cesto.

"Saj je ne poznam," je dejal in hotel napraviti prezirljiv obraz. "Hm, takšno dekle... Kaj bi človek z njo počel?"

"Meni je prav všeč," je upor-nop dejala mati z mirnim glasom, pa vendar še zmeraj s tesnobo v srcu. Nenaden, hvalen pogled jo je zadel. In ta pogled jo je opogumil.

"Samo, mislim," je rekla trdno, "počakala bova do drugega tedna, če boš v torek zdrav..."

TEMPO 2000

Vse se je izpremenilo. Ljudje so živeli v letu 2000. drugače kakor še nekaj desetletij prej. Priroda so si podvržili in nobene stvari ni bilo več, ki bi se jim zdela nemogoča. Po zraku so brnela orjaška letala, rakete in električni zračni avtomobili. Vse se je zmehaniziralo. Človek si je ustvaril popolnega "robo-ta", bitje iz jekla, ki se je pokorilo njegovi slednji želji. Ni-hče ni bil več sluga. Vendar so vsi ljudje delali. Toda delali so za javno blaginjo. Osebnih interesov se izginil, ker si je vsak človek z malenkostnim trudom pridobil toliko, kolikor je potreboval za udobno življenje.

Zanimivo je, kako je živela v tem letu družina povprečnega človeka. Ni bila bogata, pa tudi ne siromašna. Srečna je bila, kakor vse druge, ali pa vsaj tako, kakor večina drugih.

Pred nekaj minutami je zbudila gospoda Petra Komarja budilna centrala s pomočjo brezžičnega aparata za bujenje.

Ta aparat je bila blazina, ki je bila z brezžični zvezi s centralo. Vsako jutro je spustila centrala vanjo rahle električne tresljaje, ki so gnali na smeh in prepodili tako imenovano slabo voljo ljudi, ki se prebujajo. Ko se je torej gospod Peter Komar med smehom docela predramil, je pritisnil z nožnim palcem na neki gumb in v trenutku se je prikazal pred njim zajtrk. Majhen ventilator mu je že hladil kavo. Medtem ko je gospod Komar z eno roko naročal iz centralne pilule za dobro voljo, je z drugo roko vzel slušalo s televizijskega aparata in se zvezal z

veletrgovino mesa Billdog & Comp. v Londonu.

"Gospod Billdog, ali je moja žena že prišla k vam?" (Gospa Pepca Komarjeva je kupovala meso, predvsem bifteke, v Londonu).

"O, dobro jutro, klanjam se, gospod Komar," mu je odgovoril šefov prijazen glas. "Počakajte malo. Takoj vas zvežem s trgovino, da boste sami videli, ali je že prišla."

Na stranski steni v sobi gospoda Komarja je bila velika plošča iz mlečnega stekla. Gospod Peter je opazil na njej najprej neke medle sence, potem pa je jela slika postajati čedalje jasnejša. Njegova žena je imela tako markanto postavbo, da jo je gospod Komar hitro poiskal. In, vraga — kaj se vendar godi? Nekdo, ki se mu že po licu in vedenju pozna, da je Anglež, je krepko objemal gospo Pepco in jo hotel poljubiti. Gospod Komar je samo malo pritisnil na neki gumb in tisti trenutek je dobil Anglež mastno električno klobuto. Potem je gospod Peter trikrat pozvonil in gospa Pepca je takoj vedela, da jo išče mož. Aparat za brezžične pogovore je imela skrit v svojem precej obsežnem nedrju.

"Peter, kaj je? Kako ti je všeč tale kos mesa?"

"No, bo že nekako. Sicer pa

več, da imam rajši hrbet."

"Dobro, Peter! Ali ostaneš še dvajset minut doma? Vzela bom naslednje ekspresno letalo. Čez pol ure bom že zanesljivo doma. S padalom se bom spustila sredi vrta. Se nekaj sem ti hotela povedati. Tu v Londonu na glavnem trgu sem odkrila v neki trgovini krasno zeleno svilno za padalo. Ali jo smem kupiti? Sam veš, da je moje padalo že zelo obledelo in da razen tega tudi ni več moderno."

"Pepca, prosim te, ne bodi tako lahkomišeln! Za Ljubljano je dobro tudi staro padalo. Za vsako mesto vendar ne potrebuješ drugačnega! Kje pa naj dobim toliko denarja? Saj ga ne delam!"

"Najlepša hvala, dragi! Zdaj se mi mudi po svilo, da je prej ne prodajo!"

Nenadoma pa se je v sobi

zmrščilo in gospod Peter je po-

gledal skozi okno. Opazil je o-

okroglo balonsko gondolo svojega

sina Pavelčka.

"Očka, ali smem s Slavkom

odleteti na izprehod?"

"Smrkavec, ali si se že okopal

v ogljikovi kislini? Kaj pa vrtaš

po nosu? Rajši si ga obriši. Naj-

prej moraš vendar učitelju br-

zjaviti rešitve nalog."

"Vse sem že napravil, očka!"

"Čakaj, še nekaj! Nikar ne

letaj spet po stratosferi. Sit

sem že plačevanja kazni zračni

policiji! In... naša gospodi-

nja mi je rekla, da te bo z elek-

triko natepla, če ji boš še kdaj

krdel jabolka..."

Gospod Peter je medtem zle-

zel s postelje in sedel najprej v

aparat za umivanje, potem pa

na stol za brisanje. Med umiva-

njem je poslušal dnevna poro-

čila v zvočniku. Potem je stopil

v aparat, ki mu je kemično osna-

žil in zlikal obleko. Bila je po

zadnji modi, brez gumbo ko izdelana, da je bila zimska, na znotraj pa v enem žepu je imel za štetje denarja, pod gumbnici suknjica pa radio-postajo za pogovore. Prav tedaj, ko se je Peter oblačil, je začutil, da na suknjiču močan, vonj. To je bil skrivni njegov prijatelj John angleško Johna iz New "Halo, ali si ti tam. Kaj je novega?"

"Peter, pridi takoj k 798. ulici sem. Pred msta dve baletki. DražSrčkani kakor dva laad"

"Tako! pridem! Čerminut se vrne moja žen-

dona. Dotlej bom pa še

Čez pet sekund je bil

Peter že v najbližjem

nem uradu za ljudi.

"Prosim, da me odbrv New York. Koliko

plačati?"

Sprevodnik je vzel Pe

ro, ker je bilo treba pla

stojbino po velikosti po

"Meter sedemdeset, e

za vsak centimeter; to

narje štirideset. Trikra

stojbina za ekspresni po

deset dinarjev in dvaja

"Vraga! Zaradi vaše

nanja sem zamudil cel

to!"

Poslednjih besed sp

ni več čul, ker je bil

del Komarjevega teles

New Yorku. Ko je priš

ulico, ga je prijatelj

Bil pa je zelo slabe vol

"Preden se približaj,

lahko že desetkrat pod

štirimi sekundami sta

dva mlada študenta in

odvedla... Zdaj pa le

časne!"

Ker s pustolovščino

nič, sta krenila v resta

naročila dve steklenici

brez sode. Ko sta vse po

govorila, se je gospod

vrnil spet brzojavno do

Tam pa je bilo vse

Pavelček ni hotel jesti,

je najedel potic pri sta

ri. Stara mati se je v

nekem sanatoriju v str

Za kazen ga mama ni p

izlet na morsko dno, kj

tel gledati lepe ribe i

morske prebivalce.

Pri kosilu se je gospo

spril z ženo, ker je v

zapravila preveč denar

tem pa je pojedel žlico

karbone in legel, da se

V JUGOSLAVI

Prva Hvala

Na Hitrem Ekspresnem

ILE DE FRANCE

JUNJA 16.

JULIJA 7.—JULIJA

PARIS

JUNJA 30.—JULIJA

CHAMPLA

JUNJA 23.—JULIJA

(opolnoči)

Znane cene v vsi krap

Za polaganje in potne liste

podpisane agenci

French L

306 N. Michigan Ave. Ch

423 S. Third St. Minneap

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hr slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA CL S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vas poznamo daje vodstvo tiskarne Omas usmerni, ustjake dele prve vrste

Pišite po informacije na zadost:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 So. Lawndale Avenue

Telefon Rockwell 4944

Chicago, Ill.

Samo za delo na delu tudi vse ustrezne pogoje